

Avamerikanisera världen

Noam Chomsky 2012

Under den senaste akten i den Washingtonfars som förvånat en bestört värld skrev en kinesisk kommentator att om USA inte kan uppträda som en ansvarsfull medlem av det internationella systemet kanske det är dags att avamerikanisera världen – och markera avstånd till den skurkstat som regerar militärt men förlorar trovärdighet på andra områden.

Den direkta orsaken till Washingtons sammanbrott är den politiska klassens skarpa högersväng. Tidigare har USA ibland nedlåtande – men inte utan grund - beskrivits som en enpartistat: ett affärsparti med två fraktioner: demokrater och republikaner.

Det är inte längre sant. USA är fortfarande en enpartistat, affärspartiets. Men det har sedan länge bara en fraktion: moderata republikaner, nu kallade Nya demokrater (som USAs kongresskoalition framställer sig själv).

Det finns fortfarande en republikansk organisation, men den har sedan länge övergivit varje anspråk på att vara ett normalt parlamentariskt parti. Den konservativa kommentatorn Norma Ornstein på American Enterprise Institute beskriver dagens republikaner som ”ett radikalt uppror – med extrem ideologi, med öppet förakt för fakta och kompromisser, som helt avfärdar sina politiska motståndares berättigande: ett allvarligt hot mot samhället”.

Partiet går i takt med de väldigt rika och med bolagsvärlden. Eftersom den sektorn i sig inte har så många röster att lägga vid val, måste partiet mobilisera samhällssektorer som i världsmåttstock bara kan kallas extrema. Galenskap är den nya normen inom tepartyrörelsen och en mängd andra inom huvudfåran.

Det republikanska etablissemanget och dess bolagsfinansiärer hade tänkt använda tepartisterna som murbräcka i det nyliberala anfallet på befolkningen – för att privatisera, avreglera och begränsa regeringsmakten, och bara behålla de delar som betjänar rikedom och makt, som militären.

Det republikanska etablissemanget har haft viss framgång, men upptäcker nu till sin förskräckelse att de

inte kan kontrollera sina stödtrupper. Slaget mot samhället blir ännu hårdare. Ett exempel: den häftiga reaktionen på hälsovårdsreformen, the Affordable Care Act, och hotet att helt stänga ner den federala statsapparaten.

Den kinesiska kommentatorns iakttagelse är inte helt ny. 1999 varnade den politiska analytikern Samuel P. Huntington för att USA i stora delar av världen ”håller på att bli ’skurksuperstaten’ och ’det största yttre hotet’ mot deras samhällen.

Några månader in på Bush’s andra mandatperiod varnade Robert Jervis, ordförande i the American Political Science Association för att ”I mångas ögon runt om i världen är den främsta skurkstaten idag USA”. Både Huntington och Jervis varnade för att det var oklokt att fortsätta på en sådan väg. Följderna skulle bli skadliga för USA.

I senaste utgåvan av Foreign Affairs, etablissemangets ledande röst, granskar David Kaye ett av Washingtons avståndstagande från världen: att motsätta sig multilaterala avtal ”på pin kiv”.

Han förklarar att vissa avtal tillbakavisas rakt på, som när senaten 2012 ”röstade mot Konventionen för funktionshinderades rättigheter och 1999 mot Avtalet om förbud mot kärnvapenprov NTBT.” Andra har avfärdats genom att inte ens tas upp till behandling “som arbetsrätt, ekonomiska och kulturella rättigheter, utrotningshotade arter, luftföroreningar, väpnade konflikter, fredsbevarande, kärnvapen, havsrätt och diskriminering av kvinnor.”

Förkastandet av internationella skyldigheter “har blivit så fast rotat” skriver Kaye, “att utländska regeringar inte längre förväntar sig att Washington ska bekräfta eller delta i internationella avtal. Världen traskar på: lagar skrivs på annat håll med begränsad eller obefintlig medverkan från USA.” Även om detta inte är något nytt så har denna praktik befästs hårdare på senare år, tillsammans med tyst acceptans hemmavid av doktrinen att USA har all rätt att bete sig som en skurkstat.

För att ta ett typiskt exempel, för några veckor sedan snappade USAs specialstyrkor upp en misstänkt, Abu Anas al-Libi, från gatan i Libyens huvudstad Tripoli, förde honom till ett fartyg för förhör utan advokat eller några rättigheter alls. USAs utrikesminister John Kerry informerade pressen om att detta vara helt lagligt för det stämmer med USAs lagstiftning, utan någon övrig kommentar.

Om Kuba kidnappat Luis Posada Carriles

Principer har bara värde om de omfattar alla. Det behöver inte sägas att reaktionerna skulle ha blivit helt andra om t ex kubanska styrkor skulle ha kidnappat den ökände terroristen Luis Posada Carriles i Miami, fört honom till Kuba för förhör och rättegång.

Sådana handlingar begås av skurkstat. Eller rättare sagt, den enda skurkstat som är tillräckligt mäktig för att kunna göra det ostraffat numera: angripa när det passar, terrorisera stora områden i världen med drönaranfall m.m.

Och att trotsa världen på andra sätt, till exempel att insistera på blockaden mot Kuba trots långvarigt motstånd i hela världen, bortsett från Israel som röstade med sin skyddsmakt när FN:s generalförsamling än en gång i

forts sid 17

forts från sid 16

oktober fördömde blockaden med 188 röster mot 2.

Vad världen än må tycka, USAs handlingar är legitima därför att vi säger det. Principen formulerades av den eminente statsmannen Dean Acheson 1962, när han instruerade American Society of International Law att inte invända när USA bestraffar utmaningar mot sin "makt, ställning och prestige".

Kuba begick det brottet när de slog tillbaka den USA-stödda invasionen och sedan hade mage att överleva ett angrepp avsett att "rikta all världens terror" mot Kuba, som Kennedys rådgivare och historieskrivare Arthur Schlesinger uttryckte det.

När USA uppnådde sin självständighet ansträngde de sig för att få komma med i den tidens internationella samfund. Det är därför Självständighetsförklaringen börjar med att uttrycka sin avsikt att visa "tillbörlig respekt för mänsklighetens uppfattning".

En avgörande faktor var steget från ett oordnat förbund till en "fördragsvärdig nation", som diplomatihistorikern

Eliga H. Gould uttrycker det, som respekterade den avtalade europeiska ordningen. Genom att uppnå en sådan status erövrade den nya nationen också rätten att göra som den ville inom landet.

Den kunde sålunda fortsätta med att befria sig från den inhemska befolkningen och utvidga slaveriet, en så "avskyvärd" institution att den inte kunde tolereras i England, som den framstående juristen William Murray, Earl of Mansfield, fastställde 1772. Utvecklingen av den engelska lagstiftningen var en faktor som tvingade slavägarsamhället i Nordamerika att undandra sig dess räckvidd.

Att bli en fördragsvärdig nation innebar således många fördelar: utländskt erkännande och frihet att göra som man ville utan inblandning utifrån. Övermakt gör det möjligt att bli en skurkstat och fritt kunna trotsa internationell lag och normer. Samtidigt möts den av växande motstånd utomlands och bidrar genom självskadebeteende till sin egen nedgång.

Översättning EB med tillstånd från [The New York Times Syndicate](http://www.nytimes.com)

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För kopia av denna licens besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/>. Det har publicerats i www.globalarkivet.se

